

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	27 maart 2023
Voorstelnummer	D593803
Datum raadsvoorstel	1 februari 2023
Portefeuillehouder(s)	Wethouder Tromp
Commissie	Commissie
Datum commissie	6 maart 2023
Soort agendering	
Agendapunt	
Team	DenS - Beleid
Opsteller	Daphne van der Valk
Datum B&W besluit	21 februari 2023
Bijlagen:	2

Onderwerp : Verordening bekostiging leerlingenvervoer Heiloo 2023

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

1. De Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Heiloo 2023 vast te stellen;
2. De Verordening leerlingenvervoer gemeente Heiloo 2015 in te trekken.

Geheimhouding

☐ Ja ☒ Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Gemeenten hebben de wettelijke plicht om een regeling vast te stellen op basis waarvan ouders, onder bepaalde voorwaarden, aanspraak kunnen maken op bekostiging van leerlingenvervoer. Het gaat vooral om scholen voor basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, (voortgezet) speciaal onderwijs en om regulier voortgezet onderwijs die zijn aangesloten bij samenwerkingsverbanden primair of voortgezet onderwijs¹.

De regio Alkmaar doet al jaren de gezamenlijke aanbesteding van het aangepast vervoer voor leerlingen. Recent is dat opnieuw gedaan met als resultaat dat vanaf 1 augustus 2022 vervoerder Willemsen de Koning in onze regio het aangepast vervoer zal verzorgen. In dat kader is het wenselijk dat de gemeenten een gelijklopende verordening hebben, waarbij voor de gemeente Dijk en Waard er een extra noodzaak was om te komen tot een nieuwe verordening vanwege de fusie.

In goed overleg tussen de gemeenten heeft dat geleid tot bijgaand voorstel voor de nieuwe verordening. Als basis geldt de laatste versie van de VNG Modelverordening (2020). De vorige modelverordening was uit 2015. Door de ontwikkelingen in het sociaal domein en specifiek in het passend onderwijs was een herziening wenselijk. Tegelijk zijn bestaande werkwijzen, nieuwe inzichten en jurisprudentie meteen meegenomen, zodat de verordening up to date is. Ook laat de nieuwe titel zien dat het primair gaat om de bekostiging van leerlingenvervoer.

Uitgangspunten

Belangrijkste punt is dat de verordening wat uitgangspunten betreft voor veruit het grootste deel hetzelfde is gebleven. Doordat er artikelen zijn toegevoegd en bestaande artikelen geactualiseerd zijn, heeft de nieuwe verordening wel een geheel andere opzet. Met deze opzet wordt ook duidelijker dat eerst het recht op een vergoeding moet worden vastgesteld (beoordelingsfase) en daarna wordt onderzocht welke vergoeding wordt verstrekt (onderzoeksfase). Om u zo goed mogelijk hierin mee te nemen, wordt eerst aangegeven wat de uitgangspunten zijn die niet zijn veranderd, daarna welke artikelen zijn toegevoegd en waarom en tenslotte welke onderdelen wel echt gewijzigd zijn en waarom.

Wat met deze nieuwe verordening niet veranderd is (qua uitgangspunten):

- De verantwoordelijkheid voor het schoolbezoek van de leerling blijft bij de ouders.
- Samen met ouders en leerling wordt eerst gekeken naar wat een leerling wel kan dan wel aangeleerd kan worden. Gekeken worden naar fietsen of OV (eventueel met begeleiding en/of bekostiging), dan naar eigen vervoer (met bekostiging) en daarna naar aangepast vervoer.
- Het gaat om de afstand naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school. Voor het primair onderwijs is dat nog steeds zes kilometer.
- De verordening is het kader, maar altijd wordt gekeken naar de individuele leerling en is maatwerk mogelijk.

¹ In een samenwerkingsverband (SWV) werken reguliere scholen en scholen voor speciaal onderwijs in een regio samen.

Nieuwe artikelen

De volgende artikelen zijn nieuw. Per artikel wordt kort toegelicht wat het betekent en ook wat de reden is om dit artikel toe te voegen.

- a. Artikel 2. Doelstelling: Via dit artikel wordt expliciet gemaakt dat het gaat om het verstrekken van een financiële ondersteuning ten behoeve van passend vervoer naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school. Dit was de praktijk, maar wordt nu concreet benoemd.
- b. Artikel 4 en 16. Gesprek over zelfstandigheid en zelfredzaamheid - vervoersontwikkelingsplan: Gemeenten stimuleren op alle mogelijke wijzen de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerling. Een vervoersontwikkelingsplan kan daarbij helpen. Ook dit gebeurde al in de praktijk, maar door het in een artikel te benoemen willen we ook ouders hiervan meer bewust maken door hierop te kunnen wijzen.
- c. Artikel 5. Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) / samenwerkingsverband: Met de scholen en ook het samenwerkingsverband waren altijd al contacten. Mede door passend onderwijs is het nog belangrijker geworden om tot afstemming te komen in het belang van de leerlingen en gezamenlijk oog te hebben voor de beheersing van de kosten. Via dit artikel wordt de samenwerking tussen het samenwerkingsverband en de gemeente via het reeds bestaande OOGO geborgd. Ook is afgesproken dat het aspect vervoer meegenomen wordt.
- d. Artikel 8, 2de lid. Vervoersvoorziening naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school: Door een uitspraak van de Raad van State mag de gemeente ouders geen verklaring meer vragen dat zij overwegende bezwaren hebben tegen het openbaar onderwijs of richting van bijzondere scholen. De gemeente dient de op godsdienst of levensbeschouwing berustende keuze van ouders voor een school te eerbiedigen. In dit nieuw artikel wordt nog slechts gesproken over het melden.
- e. Artikel 13 2de lid. Schooltijden en wachttijden: De gemeente kan indien noodzakelijk tegemoet komen aan vervoer op schooltijden die afwijken van de schoolgids. In de praktijk gebeurde dit al, maar dat is nu expliciet benoemd.
- f. Artikel 14. Tijdelijk verblijf buiten de gemeente: Het college kan een tijdelijke vervoersvoorziening toekennen aan de ouders van een leerling, die als gevolg van een crisissituatie tijdelijk buiten de gemeente verblijft, mits is voldaan aan een aantal voorwaarden. Dit biedt meer houvast voor dit soort situaties.
- g. Artikel 15. Vervoersvoorziening naar stageadres: In dit artikel wordt beschreven hoe wordt omgegaan met een aanvraag om een vervoersvoorziening naar het stageadres.
- h. Artikel 21. Bekostiging andere passende vervoersvoorziening: De gemeente wordt meer mogelijkheid geboden om bij de verstrekking van vervoersvergoeding individueel maatwerk te leveren. Waar mogelijk keken gemeenten al naar andere mogelijkheden, maar dit artikel biedt een betere houvast.

Inhoudelijke wijzigingen

Op de volgende onderdelen zijn inhoudelijke wijzigingen

- I. Bij artikel 8 (dichtstbijzijnde school) zijn vooral in de toelichting enkele punten toegevoegd:
 - In lijn met het nieuwe vervoerscontract is een paragraaf opgenomen dat een link legt met jeugdzorg. Van belang is dat er vroegtijdig afstemming is, samen kijken naar oplossingen en voorkomen dat er leerlingen niet naar school gaan.
 - De mogelijkheid voor vervoer naar de taalklas (voor nieuwkomers) is opgenomen. Dat was eerst niet duidelijk benoemd. Deze groep zal in de komende jaren een beroep blijven doen op het leerlingenvervoer.

- In afstemming met het samenwerkingsverband is in dezelfde paragraaf een aanvulling toegevoegd over speciale onderwijsvoorzieningen op scholen in de eigen buurt of wijk. Dit is een nieuwe ontwikkeling waarin de regio Alkmaar voorop loopt. Via deze paragraaf anticiperen we hierop en is er een basis om in bepaalde situaties leerlingenvervoer in te zetten. Tegelijk biedt deze ontwikkeling kansen dat leerlingen niet of minder ver vervoerd hoeven te worden. De gemeenten en het samenwerkingsverband gaan hier samen mee aan de slag.
- II. Bij artikel 9 (afstand) is veranderd dat voor vervoer naar het voortgezet speciaal onderwijs een afstand geldt van meer dan 12km (en niet 6km). Dit is alleen voor de gemeente Dijk en Waard een verandering. Van oudere leerlingen mag je meer verwachten qua reisafstanden en dit zorgt ervoor dat de regio Alkmaar dezelfde regels hanteert. Alleen de gemeente Alkmaar hanteerde nog een leeftijdsgrens van 11 jaar voor het speciaal basisonderwijs. Deze is vervallen, zodat ook op dit punt de verordening uniform is. Voor leerlingen die nu wel vallen onder leerlingenvervoer, maar volgend jaar niet meer zullen we kijken naar een overgangsregeling dan wel maatwerk bieden.
- III. Bij artikel 23/24 (Eigen bijdrage/drempel) is veranderd dat we in de toelichting hebben opgenomen pleegouders hiervan vrijstellen, omdat pleegouders veelal geen vergoeding ontvangen voor (extra) vervoerskosten. De financiële gevolgen voor de gemeente zijn minimaal
- IV. Voor leerlingen naar het speciaal basisonderwijs (SBO) wordt geen eigen bijdrage meer gevraagd. Het gaat om leerlingen met lichtere problematiek en niet goed meekunnen op een reguliere school. Er is dus een noodzaak (geen vrije keuze). Hierin trekken we één lijn met leerlingen naar het speciaal onderwijs (SO) die altijd al geen eigen bijdrage betalen.

Beleidsregels regels

De verordening vormt de basis voor de uitvoering van het leerlingenvervoer. Als regio is ernaar gestreefd om zoveel mogelijk via de verordening vast te leggen en slechts beperkt te werken met beleidsregels. Na het vaststellen van de verordening worden nadere beleidsregels door het college vastgesteld.

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Het wettelijk kader wordt gevormd door artikel 4 van de Wet op het primair onderwijs, artikel 4 van de Wet op de expertisecentra, artikel 4 van de Wet op het voortgezet onderwijs en het integraal beleidskader.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Met deze geactualiseerde en geharmoniseerde verordening is de juridische basis gelegd om voor heel gemeente Heiloo te beoordelen of een leerling een toekenning krijgt voor bekostiging van leerlingenvervoer voor het goedkoopst passend vervoer van de woning naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

Als basis geldt de laatste versie van de VNG Modelverordening (2020) waarin bestaande werkwijzen, nieuwe inzichten en jurisprudentie zijn meegenomen.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

Deze verordening is in samenwerking met de BUCH gemeenten, gemeente Alkmaar en gemeente Dijk & waard tot stand gekomen. Het leerlingenvervoer is ook regionaal aanbesteed.

RISICO'S

Het risico op toename van bezwaren van ouders op basis van de nieuwe verordening is niet te verwachten. De nieuwe verordening is voor het grootste gedeelte een voortzetting van de bestaande praktijk.

FINANCIËN

De nieuwe verordening is voor het grootste deel een voortzetting van bestaand beleid en de bestaande praktijk. Dat betekent dat deze verordening op zichzelf weinig financiële gevolgen heeft. Sommige wijzigingen hebben een klein nadelig effect (o.a. geen eigen bijdrage pleegouders en SBO, aanspraak op een vergoeding ivm taalklas en/of vanuit jeugdzorg), terwijl andere wijzigingen (o.a. meer ruimte voor alternatieven en maatwerk) een voordelig effect kunnen hebben. Financiële afwijkingen zullen gemeld worden in de P&C cyclus.

DUURZAAMHEID

Niet van toepassing

PARTICIPATIE

In de verordening is afstemming met het onderwijs / samenwerkingsverband (SWV) via het zogenoemde op overeenstemming gericht overleg (OOGO) expliciet opgenomen. De gemeenten hebben dit punt aangegrepen om gelijk ook de concept-verordening met het SVW en te bespreken. Dit heeft geleid tot enkele aanvullingen ter verduidelijking en aanpassingen, zodat termen aansluiten op de bestaande praktijk. Daarnaast zijn er afspraken om periodiek overleg te hebben. Het samenwerkingsverband was zeer tevreden dat we nu al het contact zochten, zodat we gezamenlijk een goede basis kunnen neerleggen om onderwijs en leerlingenvervoer beter bij elkaar te brengen.

Vandaar dat in het OOGO van juni er overeenstemming was over de verordening. Daarbij is meegegeven om jaarlijks te evalueren, nauw samen te werken met de consultants bij het samenwerkingsverband, aandacht te hebben voor de ritduur en de leerling als uitgangspunt te nemen (waar nodig maatwerk te bieden). Dit nemen de gemeenten zeer ter harte en sluit aan bij wat de gemeenten voor ogen hebben.

Er is advies gevraagd aan de cliëntenraden en adviesraden in de regio Alkmaar. In de bijlage het advies van de adviesraad sociaal domein Heiloo en de reactie hierop.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Deze verordening bekostiging leerlingenvervoer wordt met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 van kracht. Reeds afgegeven beschikkingen voor het schooljaar 2022/2023 blijven ongewijzigd. Vroegtijdig zullen we nagaan of er voor leerlingen zaken veranderen door deze nieuwe verordening. Wanneer dat het geval is, bespreken we dat met de ouders en de leerling, zodat zij zich hierop kunnen voorbereiden ruim voor de start van het nieuwe schooljaar 2023/2024.

Aanvragen vanaf 1 januari 2023 worden beoordeeld op basis van de nieuwe verordening. Wel kijken we in het begin nog naar de oude verordening, mocht in bepaalde situaties de nieuwe verordening zeer nadelig uitpakken.

Daarnaast monitoren we hoe het in de praktijk gaat en zullen we jaarlijks evalueren. Vanuit alle betrokkenen (ouders, leerlingen, scholen/samenwerkingsverbanden, vervoerder) halen we input op om te kijken of er onverwachte knelpunten ontstaan en vindt afstemming plaats. Dan sturen we waar mogelijk bij via de beleidsregels en anders volgt een aanpassing van de verordening. In elk geval informeren we u na het eerste schooljaar (rond juni 2024) hoe het gaat met het leerlingenvervoer.

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

1. Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Heiloo 2023
2. Reactie op de brief van de adviesraad sociaal domein

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

F.H.W. de Jong
gemeentesecretaris

M. ten Bruggencate
burgemeester